

Реформа наставних планова и програма

Фокусне области рада 1: Проналажење дугорочних рјешења за уклањање дискриминације, асимилације и раздвајања на националном основу

Оправданост

Међународна заједница суочена је са нарочито сложене ситуацијом у свом раду на рјешавању питања асимилације и дискриминације, са којима се суочавају дјеца повратника у школама у БиХ. У вријеме послератног масовног повратка, повратници у многим мјестима били су суочени са забраном приступа школама њихове дјеце. У привремена рјешења, која су услиједила, спадао је и приступ повратничким школама у локалне школске зграде. Међутим, локалне власти блокирале су покушаје даљње интеграције, што је довело до успостављања организационих јединица, познатих под називом: „двје школе под једним кровом“. Ипак, ова врста школе само је један од показатеља удомаћених проблема, који се јављају на цијелој територији БиХ. Наставни планови и програми, школско окружење и постојећа пракса рада, у многим или свим дијеловима државе, омогућавају да школа води рачуна, у великој мјери или искључиво, о дјецу из националне групе која је у већини, а родитељи су принуђени да бирају између асимилације њихове дјеце у локалним школама, или превозења дјеце до удаљене школе коју похађају дјеца друге већинске националне групе, којој припадају и њихова дјеца. За родитеље који немају ове могућности, увођење алтернативног наставног плана и програма, те уџбеника за „националну групу предмета“ омогућено је након потписивања Привременог споразума о задовољавању посебних потреба и права дјеце повратника, 2002. године. Међутим, алтернативна „национална група предмета“ у пракси се, углавном, нуди само на понеким мјестима гдје постоји велики број дјеце и родитеља повратника (осим Дистрикта Брчко). Упркос инсистирању, у Привременом споразуму, на томе да се пронађу трајна рјешења за сву дјецу, образовне власти досада нису објединиле и уложиле напоре да се ова обавеза и испуни.

Оснoв

Једно од кључних остварења Мисије и њених партнера је стварање заједничког језгра наставних планова и програма, листе заједничког садржаја наставних планова и програма за коју су министри образовања преузели обавезу да ће увести у својој зони одговорности од школске

2003/2004. године. Ипак, овај наставни план и програм, који је саставила радна група експерата за поједине предмете има само ограничени неспорни садржај за националну групу предмета, тако да се његово спровођење, иако рјешава спорно питање проходности ученика између школа, није позабавило спорним разликама у националној групи предмета.

Још један велики корак било је потписивање горепоменутог Привременог споразума о задовољавању посебних потреба и права дјече повратника, 2002. године, и потом усвајање плана његове примјене од стране свих министарстава образовања. Потписивањем овог споразума, ентитетска министарства образовања обавезала су се да се “одмах укључе у проналажење трајнијих рјешења за образовање повратника и задовољавање потреба и права свих конститутивних народа и националних мањина, која ће захтијевати, на примјер, усвајање нових закона из области образовања, израду нових наставних планова и програма и уџбеника без спорног садржаја, опште поштовање људских права ученика, родитеља и наставника и поновно запошљавање наставника у њиховим пријератним школама”.

Од тада је Координациони одбор, успостављен да надгледа примјену Споразума, добио задатак да утврди дугорочна рјешења на уклањању дискриминације, асимилације и сегрегације дјече мањинских повратника у школама. Овај одбор, састављен од представника ентитетских и кантоналних министарстава образовања и међународне заједнице, пратио је и бавио се случајевима кршења Критеријума о називима и симболима школа и школским манифестацијама (усвојеним 2004), да би омогућио да школе нуде пријатно окружење за сваког ученика и да се сваки такав ученик осјећа прихваћеним у школи, без обзира на његово поријекло. Ниво примјене Критеријума још увијек је незадовољавајући, упркос промјенама постигнутим у неким случајевима. (На примјер, вјерски симболи уклоњени су из неких школских зграда, а промијењени су и називи неких школа.) Примјери који нарочито забрињавају, забрањени према Критеријумима, обухватају организовање догађања у знак сјећања на догађаје из рата, који укључују дјецу из основних школа. Међутим, ово се наставља у многим подручјима.

Садашње активности

Мисија пружа подршку Координационом одбору и помаже у организовању састанака. Међутим, Мисија тражи пуну надлежност локалних партнера над овим тијелом, на нивоу Конференције министара образовања, да би омогућила да примјена одредаба Привременог споразума буде у потпуности прихваћена као локална одговорност.